

4. Тарасова Н.С. Фарафонтова Е.Л. До питання регулювання міжнародних повітряних перевезень. *Актуальні проблеми авіації і космонавтики*. 2015. № 11. С. 503-505.

УДК 347.85:341.229(043.2)

Піддубний Є.П., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НЕБЕСНИХ ТІЛ

Правовий режим небесних тіл встановлено серією резолюцій Генеральної Асамблеї ООН і Договором про принципи діяльності держав. Небесні тіла – узагальнена назва природних, космічних об'єктів – Місяця, планет тощо.

Термін «небесні тіла» утвердився у міжнародному космічному праві й використовується в міжнародних правових документах. Місяць та інші небесні тіла є об'єктом співробітництва всіх держав, у тому числі шляхом надання інформації про космічну діяльність Генеральному секретарю ООН і всьому міжнародному товариству, а також на підставі взаємності шляхом відкриття доступу до установок, обладнання й космічних кораблів [1].

Згідно з відповідними принципами міжнародного космічного права, космічний простір та небесні тіла є відкритими для дослідження та використання усіма державами на засадах рівності, без будь-якої дискримінації.

Активне освоєння людством космічного простору, польоти на Місяць, посилення космічних апаратів до інших небесних тіл зумовили появу ідей і намірів, що публікуються в засобах масової інформації, про можливе право фізичних і юридичних осіб на присвоєння ділянок космічного простору. Тож слід додати до правового статусу космічного простору та небесних тіл, що вони не підлягають національному привласненню ні шляхом проголошення на них суверенітету, ні шляхом використання або окупації, ні будь-яким іншим чином. Правовий режим Місяця та інших небесних тіл, а також загальним елементам правового режиму космосу включає їх повну нейтралізацію – вони можуть використовуватися виключно в мирних цілях (забороняється створення на небесних тілах військових баз, споруд і укріплень, випробування будь-яких типів зброї і проведення військових маневрів) [2]. Це означає, що небесні

тіла не можуть використовуватися для військових дій навіть в неагресивних військових цілях (наприклад, в цілях самооборони).

До правового статусу небесних тіл входить також і особливості їх вивчення і дослідження. Вивчення небесних тіл має здійснюватися таким способом, щоб уникати їх шкідливого забруднення, а також несприятливих змін земного середовища, що є декларативним попри намагання тому слідувати внаслідок об'єктивності енергетичного та іншого забезпечення польотів в космос. Так, деякі види палива для ракетносії шкідливо впливають на озоновий шар Землі. Навколоземний космічний простір наразі заповнено численними недіючими космічними об'єктами та їхніми частинами відходами діяльності людини (космічним сміттям) [3].

Намагаючись конкретизувати положення чотирьох перших договорів з космосу, Угода про Місяць 1979 р. розповсюджує дію цих основоположних документів міжнародного космічного права на природний супутник Землі та інші небесні тіла. Правовий режим космічного простору і небесних тіл в основному ідентичний. Україна як космічна держава здійснює космічну діяльність із використанням свого науково-технічного потенціалу. У Законі України «Про космічну діяльність» від 15 листопада 1996 р. записано, що «Україна як суб'єкт міжнародного космічного права здійснює свою космічну діяльність на умовах рівноправності з іншими державами з урахуванням своїх національних інтересів. Україна забезпечує виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань у сфері космічної діяльності і несе відповідальність за загальновизнаними нормами міжнародного права і положеннями міжнародних договорів України» [4]. Аналіз національного законодавства України свідчить, що регульована ним космічна діяльність повинна бути підпорядкована суворому додержанню міжнародного космічного права, правового режиму космічного простору і небесних тіл.

Незважаючи на викладену вище складність визначення міжнародно-правового поняття «космічного простору», правовий режим космічного простору і небесних тіл окреслений у міжнародному космічному праві чіткіше. І це завдяки визначеності принципів діяльності держав у галузі дослідження і використання космічного простору, що містяться в Договорі про Космос та інших джерелах міжнародного космічного права. Основним принципом, що визначає правовий режим космічного простору і небесних тіл, є те, що «космічний простір, включаючи Місяць та інші небесні тіла, не підлягає національному присвоєнню ні шляхом проголошення на них суверенітету, ні шляхом використання або окупації, ні будь-

якими іншими засобами». Вказаний принцип, однак, не повинен створювати перешкод для діяльності з дослідження та використання ресурсів відповідних небесних тіл, що може бути надзвичайно перспективним у світлі усвідомлення вичерпності природних ресурсів Землі.

Література

1. Міжнародно правовий режим космічного простору та небесних тіл. URL: https://pidru4niki.com/1105051946746/pravo/mizhnarodnopravoviy_rezhim_kosmichnogo_prostoru_nebesnih_til (дата звернення 03.09.2020).
2. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право: підруч. Київ: Алерта, 2005. 424 с.
3. Шишка Р.Б. Правовий режим космічних об'єктів. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015 № 2 (35). С. 5-9.
4. Антонович М. Міжнародне публічне право: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 307 с.

UDC 347.82(043.2)

Prihodko D., student,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Scientific advisor: Proskura G., Senior Lecturer

AIRLINE AS A LEGAL CATEGORY

Air transportation is one of the most convenient and fastest ways to move goods and people between countries and continents. Two different legal regimes for international air transportation have been developed: 1) in accordance with the provisions of the Montreal Convention of 1999, member states of which are the vast majority of the world's leading states; 2) in accordance with the Warsaw system, which continues to operate in the case of transport between countries participating in the agreements that make up this system [2].

Features of creation and activity of subjects in the field of aviation transport are determined by the Civil Code of Ukraine, the Commercial Code of Ukraine, the Air Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Business Associations" and other regulations that regulate the subjects of air transport [4].

According to the Air Code of Ukraine, Ukraine, as a party to the Convention on International Civil Aviation, is responsible for fulfilling the international obligations arising from this Convention, and for guaranteeing and creating conditions for security for society, protection of interests in the conduct of activities in civil aviation industry and the